

Zevedei-Ioan Drăghiu, **Abateri și pedepse disciplinare la Gimnaziul din Blaj**

O problemă frecventă, prezentă în cadrul abaterilor disciplinare de la gimnaziul din Blaj, este practicarea jocurilor de noroc pe bani, „jocul de-a cărțile”, după cum se consemnează în documentele de epocă. Un asemenea caz a fost dezbătut în conferința profesorală din iunie 1862. Elevii Andrea Oprea, George San-Martinescu, Nicolae Boeriu, Augustin Pop, Nicolae David au fost surprinși în timp ce practicau acest joc. Astfel, Nicolae Boeriu și Nicolae David au fost văzuți în Ospătăria lui Gyurtia jucând cărți „cel dintâi cu țiganul Ioan al Scupiei, cestulant cu Dădu cel mai de jos dintre țigani” și aceasta în timpul prelegerilor. Ceilalți elevi au fost găsiți de către pedel „în grădina Reverendisimului Ștefan Manfi pitulați după agriși jucându-se în cărți pe bani”. Elevilor surprinși în ospătărie jucând cărți în compania unor „oameni de cel mai de jos și asta în loc public și în timpul prelegerilor, ce spune un mare grad de pasiune” li s-a scăzut nota la purtare la „mai puțin legal” și au fost exmatriculați. Ceilalți au primit nota la purtare de „nu de tot legal” și au fost și ei exmatriculați, dar s-a acceptat să-și încheie anul școlar. Din duritatea pedepselor putem deduce că practicarea acestui joc în rândul elevilor a devenit un fenomen aproape cotidian, o formă de distracție, cu atât mai captivantă cu cât era interzisă. Probabil, acest fapt a determinat autoritățile școlare să aplice măsuri dure cu putere de exemplu, în vederea limitării ei.

Pornind de la ideea că școala are menirea nu doar să instruiască, ci și să educe, corpul profesoral de la gimnaziu a căutat să impună o conduită comportamentală civilizată elevilor săi atât în școală, cât și în afara ei. Tocmai de aceea a sancționat atitudinea necuviincioasă a elevului de clasa a VI-a, Dionisie Precup, care a bătut cu pumnul în masa expediției poștale din Blaj „înjurând și trântind ușa după sine încât s-au cutremurat ferestrele casei”, după cum spune lucrătorul poștal. Cercetarea cauzei a dezvăluit motivul de mânie a elevului. Spunem noi, motiv întemeiat, căci lucrătorul poștal a refuzat să-i caute o scrisoare sosită de acasă, de existența căreia aflase de la colegii săi. Ulterior, ea a fost returnată. Ținându-se seama de circumstanțele ieșirii sale „pentru necuviința sa, care întrucâtva se explică prin acea împrejurare că el știind deja că are epistolă, totuși i s-a dat răspuns negativ fără ca Dl. Expeditor mai înainte să fi cercetat între epistole — să se mustre public în clasa”.

O atitudine asemănătoare, până la un loc, de a-și face singuri dreptate, constatăm și în poziția elevilor Teodor Crișan și Simion Medrea care au protestat față de calificativele cu care au fost notați de către profesorul Vasile Crișan. Au generat un mic scandal, „sculându-se în fața conșcolarilor lor cu nescai cuvinte netemătoare de onoare și exprimând cu un accent derogatoriu respectului, care școlarii, după legile cuviinței, îl datorează profesorilor lor”. Au fost pedepsiți cu opt ore de carceră și prezentarea de scuze profesorului Vasile Crișan.

Preocuparea pentru asigurarea unei minime decențe a conduitei elevilor și în timpul liber, când se aflau în afara școlii la gazdele lor, a fost mereu prezentă și în același timp, greu de împlinit, pe de o parte datorită numărului mare de elevi, iar pe de alta vârstelor lor variate, fiecare cu propriile tentații. În fapt, cele mai multe năzbâtii au fost săvârșite în acest răstimp.